

N° 35.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Költe Bétsben Octobernek 28-dik napján 1794.
csitendőben.

Nagy Britannia.

Minden nagyobb és apróbb társaságokban, sőt két esmerős személynek együtt belzégetésében is, a' mint a' leg újabb Londoni levelek említik, azon öszve esküvéstről vegyön a' belzés, melly N. Britanniában Scotziai nemzeti Conventív alatt esmérés a' Publicum e őtt. Ezen társy irant elő adgyuk Baró Hothamnak, az ezen történetnek nyomozására si vá letott Commissió előülőjének azon nyomos belzéjét is, melyet foglalatosságának kezdetekor bíró társai eibis

No

mondott Oct. 2-ik napján. „Haza áruló öfzve esküvések történtek, *úgymond*, mostani törvényeinknek, és constitutióknak el töröltetése, és azon törvénytelenységnek és zenebonáknak bé hozattatása végett, mellyek uralkodnak Francia Országban. — Illyetén környüállások közt, *mediate*, az az, távolról a' király élete is veszedelemben forgott, kinek személye, constitutióknk szerént, azért is szent, és meg sértheretlen, mivel ő köteles a' hazának javára életét fordítani, és mivel a' mi constitutióknk, el válhatatlanúl a' királyból, parlamentumból és nemzetből áll. — Annakokáért valaki két tanú által meg győztetik arról, hogy ő egy ollyatén dolgot akart mivelni, melly által a' királynak élete veszedelemben forog, az ilyen ember, törvényünk szerént, főbejáró vétekbe esik. —

„Igaz dolog, *úgymond a' fő bíró*, hogy azon társaságoknak, tulajdon vallás tétélek szerént az ő, fel tett tzellyok a' Parlamentomnak reformatioja volt és hogyha ezt meg lehetne bizonyítani, hogyha az öfzve esküdteknek vallás tétételek ebből állana, ekként szabadon kellene őket bocsátani. — Országunkban nem tsak mindennek jussa, hanem kötelessége is vagyon a' Parlamentom tanátskozásainak és a' kormányozás principiumainak ki tanulására, meg vizsgálására, és arról való értelmének szabados ki jelentésére. — Mivel valamint az Isten minden embernek szabadtságot engedett úgy gondolkozni, a' mint nékie tettik: úgy egy jól intezett constitutió sem tilthattya és akadályoztathattya azt meg, hogy az emberek gondolkozásaikat és értelmeiket másokkal ne közölhessek — és az Angliái constitutio is világosan meg engedi ezt. — Itten tehát, egyedül a' gondolkozásnak módjától függ a' dolog, hogy t. i. az által meg ne háboritasson a' közönséges tsendesség. — A' Parlamentom a' királyból és a' felső 's alsó házból áll — e' három egy testet teszen — e' tsinálhat törvényt — éz adhat annak erőt — e' hármat egy-

más nélkül gondolni nem lehet ; és így valami tük a' parlamentomnak réformatiójára czéloz , annak magától a' parlamentomtól kell eredetét veoni , vagy főben járó véteknél tartatni , másként ez a' legelső lépés a' mostani törvényeknek fel forgatásokra szolgálna. — Hogyha pedig ez egyszer megtörténik , lehetetlen azt , a' mi abból végtére származhatik , vagy előre ki calculálni , vagy bizonyos határok közé szerezni és meg állítani. — Tehát szükség leszen a' biráknak szemeiket arra függeszteni , hogy a' királynak élete bátorságban legyen , a' constitutio oszolhatatlanúl meg tartasson , s meg ne háboritasson a' közönséges tsendesség s. a' t." Ezen közönséges beszédnek végzése után 36 személyek hit letétellel kötelezték arra magukat , hogy ők mint tanúk úgy fognak elő állani.

BCU *Frantzia Ország.* Library Cluj

Octob. első napján , a' nem régiben fel állított katonai iskolából 3000 tanítvány adott közönséges próbát sz nézőknek jelenléteknél a' fegyver gyakorlásban szerzett készségéről. — *Lyonban* ismét 400 ember fogattatott el , a' kik újobban a' Fr. republica ellen való öszve esküvésben tapasztaltattak. — Néhál *Lebrün* minister özvegyének , a' ki is egynéhány esztendőktől fogva nagy szegénységben élt meg maradt hat árvával , 600 livrából álló esztendei kegyelem kenyeret rendelt a' Convent. —

Az Oct. 3. ik napján tartatott gyűlésben ismét sok beszéd volt a' *Roberspiere* öszve esküvéséről , és az ő követőiről. — Néhány buzgób és hivebb tagjai a' Párisi Conventnek ki nyilatkoztatták azon fortelyokat , a' mellyek által akarják a' *Roberspiéristák* a' nemzetnek osztályait a' Conventől el idegeníteni , és a' Jakobinusok pártjára húzni , a' melly néhánynak meg fogatta-ására , és azon társaság ellen való kemény vádolásokra alkal-

matosságot szolgáltatott. — *Legendre* azok közül valóknak lenni mondotta *Barreret*, *Billandot*, és *Collot d'Herboist*, a' kik részesültenek a' *Roberspiere* ölzve esküvésében. — A' neveztek tulajdon füleikkel hallották az ellenek tett vádat, és azzal mentették önnön magokat, hogy ők mindeneket az egész köz jora ügyelő *Commissionának*, mellynek ők is tagjai voltak, meg éggyezésével miveltek, és így ha őket, a' többit is vádolni kellettik. — Maga a' *Convent* sem kerülhette el a' *Roberspiere* tyrannusságát, és még is nemtsak meg nem büntette ötet, sőt meg bukása előtt kevés idővel előüjőjévé tette. — Ami a' revolutionalis itilő széknek vérengező tselekedettit illeti, ők azokat tellyességgel helybe nem hagyták, de nem birtak *Roberspierral*, *St. Jústal*, és *Couthonnal*, a' kik a' magok szabad tettzéseek szerént ötéek és elevenítették hazájokfiat. — *Priour* és *Carnot*, a' kik hasonlókepen tagjai voltak a' köz jora ügyelő *Commissionának*, pártját fogták *Barrerének*, és a' vele égyütt vadoltatott társainak, és egyen egyen arra határozták meg magokat, hogyha amazok, ők is méltók a' büntetésre. —

Befzédének végzése után két levelet olvastott fel, egyiket a' *Julichi* fő kvártélyból küldötte *Gillet* nemzeti biztos, Oct. 3-dikán, a' másikat pedig *Jourdan* General ugyan azon nap. Mind a' két levélnek summája e' vala, hogy mihelyt *Julichnek* lövöldöztetése el kezdetett, mingyárt fejeztászlót függesztettek ki a' benn lévő örizök, a' Magistratus pedig deputatusokat küldött a' vezérhez, 's által adatta a' városnak kültseit. —

Következett napon tartatott gyűllésben, következendő végzéseket adott ki a' *Convent* *Lyon* városa eránt: 1. Hogy á többé nintsen a' pártosság' és ostrom állapattyában. — 2. Ennekutánna nem *Commune Affranchienek*, hanem, mint annakelőtte, *Lyon* nak neveztessen. — 3. A' meg határozatott *confiscatió* egyedül a' fegyverre és ház

kézfűletekre szorítasson. — 4. A' le árestáltatott kalmár portékaknak urai, vissza kérhetik azokat a' le árestálásnak helyéin. — 5. Azon ofzlop, melyre ezek az igik vóltak fel iratva: *Lyon pártos vólt: Lyon nints többé*, rontattasson le. —

Ekkor esett, a' minapi végzés szerént, a' közjóra és hátorságra ügyelő Commissiókkan is a' változás, az alsóbból *Carnot, Rebert, Lindet és Brieur de la Corse d'or* tették le hivatallyaikat, és *Brieur de la Maone, Guidon, Morveau, és Richard* mentek helyekre; a' köz hátorságra ügyelő Commissióból *Amar, Dubarran, Bernard de Saintes és Voulland* mentenek el, *Reubel, Bentabolle, Laporte* és *Rederchon* követték őket hivatallyaikban. — Az új tagok mindaján a' vért szomjúhozó alkotmány ellenségeinek adták ki magokat.

Ebben az ülésben adatott a' Conventnek tudtára az is, hogy a' Hollándiai Flandriának *Sas van Gent* nevű erősségét, *Sept. 30-ik* napján ismét ostromlani kezdték a' pátrióta seregek (c) — hogy *Herczogenbusch* is formalis ostrom alá vételt — hogy annak fő kormányozója által akarta azt az ostromlóknak adni, olly fel tétellel, hogy az ottan lévő 700 Fr. emigransoknak is szabados kimenetel engedtesse; de mivel meg nem enged-

(c) *Sas van Gent, dekkul: Agger, v. Cataracta Gandavensis, egy ingoványos hely közt épített vár, melyet még a' Spanyolok építettek olly fel tétellel, hogy az védelmezője legyen Gentnek - avagy Gandavumnak, és ugyan o' végből nevezték azt Sas-van-Gentnek 1747-éztendőben is el foglalták azt a' Frantziák, hanem csak ugyan vissza adták a' következett békeségben.*

tetett, arra határozta meg magát, hogy kézfebb lesz utolsó emberéig magát védelmezni, mint sem az ott levő Fr. emigránsokat kézbe adni. — *Mastricht* is kemény ostrom alá rekesztetett, a' mellyben lévő őrizet gyakorta ki tsap az ostromlókra.

Két nevezetes ephemeris, az az, minden napi újság levél irattatik mostan Párisban, az elsőbb *polgárok baráttya*, az utóisóbb *nép szeszöllője* nevezet alatt; amannak *Tallien*, eanek pedig *Freron* a' szerzője. 's mind a' kettő mérges hangon beszéli. — *Freron* minden elmebeli téhetséget, és ékesen szóllását *Billand*, *Collot d'Herbois*, de leg kiváltképen *Barrere* ellen fordította, kit is, a' többek közt ekként szóllított meg: „Ugy mondatik, *úgymond*, hogy te ágyasoddal együtt készöllj ki költözni! siess a' szabadságnak földét egy leg kegyetlenebb tyranusától meg mentenitakarodj el, és rakd öszve milliómaidat, mellyeket eleség bé szerzése, és politica levelezéséidnek szine alatt idegen országokba ki küldöttél—menny régi barátodhoz *Dumourierhez* — tinéktek kettőknek együtt kelletik lenni, a' közönséges megítálás terhének el viselésére — menny el, és hally meg lassan lassan lelki esméretednek mardosásai közt — a' guillotine alatt való halál egy olly gonosz lelki esméretű embernek, mint te vagy, tsendes lett volna.” Szép dicsíret *Barrere* uramaak!

A' *Rennesi* revolutionalis itilő szék kevés idő alatt 50 királyt kívánó papot guillotiniroztatott, 600 parafztot pedig, a' kik amazoknak szállást és eleséget adtanak, tömlőztre hányatott. Az ily lyetén kegyetlen kormányozás által nemcsak nem kissebitetik, sőt inkább öregbitetik Kis Britanniában a' Fr. republica ellen zúgolódó és pártos lakosoknak száma, nevezetesen a' *Chouansok*, a' kik a' Vendei rojalistakkal való kegyetlen bánást kegyetlenséggel kívánnyák vissza pótolni.

Ennekelötte mintegy esztendővel, 60 nem-

zeti képviselőket, a' kik t. i. a' Majusnak 31 ik napján történt dolgok ellen protestatiót adtanak bé a' Conventnek, fogattattak el *Roberspiere* titkos inselkedésére (d). Ezen erőszakoskodásnak mingyart akkor egynéhány osztályok ellene mondtak, nevezetesen a' *Lyoni*, *Marsillai*, *Bourdeaui*, és több osztályok, sőt magok is a' megfogattatott Convent tagjai. Most már azt kívánják ezek, hogy vagy tétetessen ellenek igazságos törvény, vagy botsátassanak szabadon.

A' Jakobinusok, és a' Conventnek mértékletesebb tagjai naponként mind jobban jobban el vesztik a' nép előtt való tekinteteket, és kedveségeket. Ezek azért, hogy nints szivek, és elegendő bátorságok amazoknak meg buktatásokra, és, hogy tovább is meg maradhassanak mostani helyeiken, egy időről a' másokra halogatták a' revolutionalis igazgatás formájának, és az új constitutióknak bé vitelét. — Minap egy irást küldöttek hozzájuk Paris városának vénei, mellyben, a' többi közt, ezt mondták nékiek: „Adjátok vissza a' népnek jussait, és a' kereskedésnek fel öldoztatását. — Ne szenvedjétek, hogy az armadiák' tápláltatásoknak színe alatt, minden elefég fel irattasson, és el vétetessen. — Nem látjátoké, hogy a' hitetlen hivatalosok, önnön magok hasznokra, és a' republikának romlására kereskednek a' fel jegyeztetett eseségekkel? — Engedjétek meg a' népnek, hogy tettzéseik szerint, minden ötödik nap öfzve gyülhessenék. — Engedjétek meg, hogy ismét polgári előjárókat va-

(d) Majusnak 31 ik napján, 1793 ik eszt. *Roberspiere*, *Danton*, és más nevezetes Jakobinusok 70 ezer segyveres embert küldöttek a' Convent palotája eleibe, 's ezek által fogattattak meg 32 Convent tagjait, 's vegre fel is öldözték őket a' guillotine óltárán.

tetett, arra határozta meg magát, hogy készebb lesz utolsó emberéig magát védelmezni, mint sem az ott levő Fr. emigránsokat kézbe adni. — *Mastricht* is kézeny ostrom alá rekesztetett, a' mellyben lévő őrizet gyakorta ki tsap az ostromlókra.

Két nevezetes ephemeris, az az, minden napi újság levél irattatik mostan Párisban, az elsőbb *polgárok baráttya*, az utóisóbb *nép szeszóllója* nevezet alatt; amannak *Tallien*, ennek pedig *Freron* a' szerzője, 's mind a' kettő mérges hangon beszéll. — *Freron* minden elmeheli téhetséget, és ékesen szóllását *Billand*, *Collot d'Herbois*, de leg kiváltképen *Barrere* ellen fordította, kit is, a' többek közt ekként szóllított meg: „Ugy mondatik, *úgymond*, hogy te ágyasoddal együtt készóllsz ki költözni! siess a' szabadságnak földét egy leg kegyetlenebb tyrannusától meg menteni — takarodj el, és rakd öszvé milliómaidat, mellyeket eleség bé szerzése, és politica levelezéséidnek szine alatt idegen országokba ki küldöttél — menny régi barátodhoz *Dumourierhez* — tinéktek kettőtöknek együtt kellett lenni, a' közönséges meg útalás terhének el viselésére — menny el, és hally meg lassan lassan lelki esméretednek mardosásai közt — a' guillotine alatt való halál egy olly gonofz lelki esméretű embernek, mint te vagy, tsendes lett volna.” Szép ditsiret *Barrere* uramnak!

A' *Rennesi* revolutionalis itilő szék kevés idő alatt 50 királyt kívánó papot guillotiniroztatott, 600 parasztot pedig, a' kik amazoknak szállást és eleséget adtanak, tömlőtizre hányatott. Az ily lyetén kegyetlen kormányozás által nemcsak nem kissebitetik, sőt inkább öregbitetik Kis Britanniában a' Fr. republica ellen zúgolódó és pártos lakosoknak száma, nevezetesen a' *Chouansok*, a' kik a' Vendei rojalistakkal való kegyetlen bánást kegyetlenséggel kívánnják vissza pótolni.

Ennekelötte mintegy esztendővel, 60 nem-

zei képviselőket, a' kik t. i. a' Majusnak 31 ik napján történt dolgok ellen protestatiót adtanak bé a' Conventnek, fogattattak el *Roberspiere* titkos inselkedésére (d). Ezen erőszakoskodásnak mingyart akkor egynehány osztályok ellene mondtok, nevezetesen a' *Lyoni, Marsiliai, Bourdeaui*, és több osztályok, sőt magok is a' megfogattatott Convent tagjai. Most már azt kívánják ezek, hogy vagy tétetessen ellenek igasságos törvény, vagy botsátassanak szabadon.

A' Jakobinusok, és a' Conventnek mértékletesebb tagjai naponként mind jobban jobban elvesztik a' nép előtt való tekinteteket, és kedveségeket. Ezek azért, hogy nints szivek, és elegendő bátorságok amazoknak meg buktatásokra, és, hogy tovább is meg maradhassanak mostani helyeiken, egy időről a' másokra halogattak a' revolutionalis igazgatás formájának, és az új constitutióknak bé vitelét. — Minap egy irást küldöttek hozzájuk Paris városának vénei, mellyben, a' többi közt, ezt mondták nékiek: „Adjátok vissza a' népnek jussait, és a' kereskedésnek fel öldoztatását. — Ne szenvedjétek, hogy az ármadiák' tápláltatásoknak szine alatt, minden eléfég fel irattasson, és el vétetessen. — Nem látjátok, hogy a' hitetlen hivatalosok, önnön magok háfnokra, és a' republikának romlására kéteskednek a' fel jegyeztetett eleségekkel? — Engedjétek meg a' népnek, hogy tettzéseik szerint, minden ötödik nap öszve gyülhessenék. — Engedjétek meg, hogy ismét polgári előjárókat va-

(d) *Majusnak 31 ik napján, 1793-ik eszt. Roberspiere, Danton, és más nevezetes Jakobinusok 70 ezer fegyveres embert küldöttek a' Convent palotája eleibe, 's ezek által fogattattak meg 32 Convent tagjait, 's vegre fel is öldozták őket a' guillotine oltárán.*

laszthasson magának Páris városa, a' voksoznak többsége Izerént. — Nem azért esküttünk meg a' szabadságra, hogy azzal sírjainkon túl a' szent földön élhessünk. — Szorgalmaskodjatok, hogy bősége legyen a' szénnek, olajnak, gyertyának, szappannak, és eleségnek, mellyek a' republica nevében, mind erőszakosan vétettek el. — Mi mindnyájan a' törvényt szabó Gyűlésért élünk, készek is leszünk azt holtunkig védelmezni — de minden tyrannismust avagy kégyetlen uralkodást utálunk s. a' t.

A' *Lyozi* fő Tanács (Conseil General) azt kívánta leg közelebb a' Conventhez küldött leveleiben, hogy a' még ottan lappangó, és titkon partoskodásra ingerlő gonosz emberektől tisztítsa meg városok. Erre azt végzette a' Convent, hogy a' köz bátorságra ügyelő commissió minden halasztás nélkül mutasson utat és módot, miként lehessen azon veszedelmes embereket meg zabolázni, és a' Fr. Országban lévő partosokat onnan tellyességgel ki irtani?

London.

A' Londonban múltató Török követ, Octob. 7 dikén audientzián volt a' *Wailisi* herczegnéi. Mikor leszen ennek a' *Brunsvigiai* herczeg asszonnyal való ölzve párositása, bizonytalan, mivel valameddig a' titkos tanátsban, és a' parlamentomban ki nem hirdettetik, addig nem lehet házasságát tökéletességre vinni. — Innen láthatni, minémű *constitutio* legyen Nagy Britanniában a' korona örökösének hazassága cránt. —

A' telegrafusnak hasznárol, és alkalmaztatásáról sok féle módon speculálnak az Angliai tudósok. — *Woolwichban*, a' tudva lévő Londoni tengeri fegyveres tárban most egy próba tétetőzik, melly Izerént a' fontos hireket éjjel a' tengeren

és a' tengernek partyain, hirtelen közönségessé lehessen tenni, a' melly próba abból áll, hogy egy ki metzetett fekete deszkán, kilentz lábni hosszúságú betűket a' telescopiumnak segítségével, és a' gyertya vagy olaj világot visszaverő lámpás által, bizonyos messzeségre és magasságra meg lehessen látni, és különböztetni. — Egy magános személy az egész Londoni kereskedő társaságot egy ehhez hasonló próba tételre való előfizetésre serkentette, mellynek segítségével által meg lehessen fél óra alatt Londonban tudni, mikor érkeznek *Dowerbe* és *Harvichba* a' Hollandiából, és Frantzia országból menni szokott posta hajók, és mitsoda idő tájban érkezhessenek azok Londonba, mellynek tudása felettébb hasznos volna, kiváltképen posta napokon a' kereskedésre nézve (e). — Az a' hír futamodott el Londonban, hogy minden Brittus seregek parantsolatot vettenek volna a' Hollandiai erősségekből való ki menetelre, melly ha úgy volna, ekként egészen magára hagyattatna szegény Frigyes Belgiom. A' bizonyos, hogy most *Harvich* és *Helvelsluis* közt két fregattával több fregatta úszkál a' tengeren, a' posta hajóknak fedezése végett, mint

(e) Dover, Douvre lat. Portus Dubris egy kicsiny, de hasznos tengeri városotška a' Kenti, vagy Cantiumi Grófságban, mellynek mind kastélya, mind kikötő helye vagyon, és a' melly 's a' Calaisi Frantzia ki kötő hely közt, a' honnan t. i. Frantzia Országból Angliába által járás vagyon, csak 7 mélföldni, a' tengernek szélessége, és a' honnan békességnek idején, minden héten kéttzer jönnek és mennek a' posta hajók. — Harvich Harviacum, kicsiny, de erős városotška, és kikötő hely az *Essexi* Angliai tartományban, a' honnan hetenként kéttzer mennek a' posta hajók Hollandiába.

eonekelötte, mellyek *Amsterdamban*, és más *Hollandia* varasokban, mind pénzrel, mind emigrált *Frantziakkal* meg szoktak terhelteni.

Egy *Sept. 29* ik napján költ *Jerseyi* levél eként sopánkodik (f): Soha sem féltünk a' *Frantziáknak* látogatásától, és szigetünkbe való ki szállásától annyira, mint most. — Bizonyossan hallottuk, hogy 11 ezer ember ült *St. Malóban* hajóra, a' kik csak a' hadakozó fregattákra várakoznak, 's azonnal felénk fognak indulni. — *Carcaleban* is egynehány kísérő hajók lenni tapasztaltattak, mellyről *Lord Balcarras* tudósította is az admiralitást, és olyatén rendeléseket tett, hogy illendöképen fogadhassa az ellenséget (g).

Scótzianak északi oldalánál sok *Fr. zsákmányozó hajók* tapasztaltattak úszkálni, és sok kereskődő hajokat el venni. — A' napnyugoti *Indiában* fetettebb nagy pufftitást vitt végbe a' sár-ga hideg, mellynek el távoztatására sok, jó ren-

(f) *Jersey, Caesarea, a' Britanniai tengerben, Normandiával által ellenben fekvő sziget, 12 Anglus mélföld hosszúságú, és 7 mélföld szélességű, mellynek mint egy 20 ezer protestans lakosai vagynak. — Nagy Britanniahoz tartozik, és két védelmező kastélyai vagynak, egy királyi kormányozó által igazgattatik. — Igen egészséges a' levegő ege, és szorgalmatosak a' lakosai a' kik leg inkább hallal, strumpfkötő tövel, és pamokból főzött strumpfekkel szoktak kereskedni.*

(g) *Carcale Cancellum kis Britanniaéknak St. Malótól 3 óranira fekvő városa, és kikötő helye, holott 1758 ik esztendőben ki szállottak ugyan a' szárazra az Anglusok, de ismét oda hagyták azt.*

deléseket tettek a' hajós kapitányok, és seb orvosok, kiváltképen nagy haszna tapasztaltatott a' hajók puskaporral és bor eczettel való füstölésének. — Számos hamis 10 és 20 font Sterlinges Anglus bankó czedulák forgottak a' Londoni publicum közt, a' mellyek olly mesterségesen vagnak készittetve, hogy allig lehetett azokat az igaz és törvényes banco czeduláktól meg különböztetni. — 200 font sterling jutalmat igirt a' kormányzék annak, a' ki azon hamis bancó czeduláknak mesterét ki fogja nyilatkoztatni. — Egy *Jamaikába*, nevezetesen annak *Kingston* nevű városába menendő Amerikai hájó, a' melly szép Anglus lovakat akart oda vinni, útjában nagy veszedelem közt forogván a' tengeri szélveszek miatt, kéntelen volt hajójának könnyítésere egynehány lovat a' tengerbe kivetni. — Ezek közül egy erős, bátor és könnyű szürke paripa bámúlásra méltó módon küzködött a' fennyen hanykódott tengeri habokkal, és két egész nap úszott a' hájó után, a' midön meg tsendesedvén a' tenger, ismét bé vették azt a' hajóba a' hajós legények. — A' Londoni nevezetes Kafféházban egynehányan fogadtak, hogy jövő Aprilisig békesség fog lenni az egymás ellen hadakozó felek közt.

Frigyes Belgyiom.

Ugy iratik, hogy mind az Anglus, mind a' Hannoveranus seregek kiköltöztek nemtsak *Kliviából* és *Geldriából*, hanem az *Utrechti* tartományból is. E' miatt *Amsterdam* környeke is viz alá fog rekesztetni, mellyet nagyon ellenzenek azok, a' kiknek a' várason kívül szép nyári mulató házaik és kérteik vagnak, de ellenzik a' narants szint nem szenvedhető patrióták is, azt adván okúl, hogy az illyetén viz özön által sok ez تندökig vissza szerezhetetlen kár okoztatik a' környékeknek. Ez ugyan mind igaz, de a' jeleuvaló környülállások közt nintsen Hollandiának a' viznél

jobb védelmező serege. — *Frieslandia* is tartván a' Frantziának visitájától, követeket küldöttek Hagába, az ott lévő fő kormány széknek meg ké-
résére, hogy minél előbb vessen véget a' mostani
veszedelmes hadakozásnak, 's szerezzen békesse-
get a' Frantzia republicával.

Az Orániai örökös herczeg, és a' Hollándiai táborozó ármádiának fő vezére, következő foglalatú nyomtatott irást köldött Geldria és Hol-
landiá vég helyeinek lakosaihoz: ő herczegsége,
úgymond, az atyam tellyes hatalmat adott enné-
kem a' lakosok által hazánk védelmezésére ren-
deltetett segítségeknek el fogadására, és hazánk
's vallásuk meg maradásáért velek együtt való
hadakozásra. — Annakokáért serkentelek benne-
teket hi yés erős Geldria és Hollándiabelieket, há-
zaitoknak, javaitoknak, feleségeiteknek, 's gyer-
mekeiteknek védelmezésére. — Itten, (éresd *Há-
gat*) elegendő fegyver, puszkapor és ón vagyon,
vegyétek el ezeket bátorsággal, és fordítsátok
hasznaitokra. — Senki sem fog közületek a' tar-
tományból való ki menetelre készteteni; ha-
nem ki ki tulajdon honnyát védelmezze az ellen-
ség ellen. — Minden 50 ember közzé lehet 1 had-
nagyot, és 2 alltiszteket állítani, és én fő és all-
tiszteket fogok a' fegyverben való gyakoroltatás-
tokra küldeni. — Nosza azért vitéz és hiv hazám-
fiai, mindnyájan egy szível és lélekkel hadakoz-
zunk hazánk mellett. — Katonák, polgárok, falu-
siak mindnyájan egy zászló alatt vitézkedjünk. —
Veletek együtt akarok a' hazáért harcolni. —
Adjon Isten minékünk győzödelmet!

Herzogenbuschnak jelenvaló állapottyáról,
mellyet darab időtől fogva kemény ostrom alá
rekesztettek a' Frantziák, semmi bizonyost nem
írnak a' Hollándiai levelek. — A' Hessen-Filips-
táli herczeg, mint annak fő kormányozója, dere-
kasan védelmezte azt. — Az ágyúk ropogásának
meg szünéséből azt a' következtést tsinallyák né-

mellyek, hogy már fel adattatott legyen az ellen-
ségnek; annyi mindazáltal tsak ugyan bizonyos,
hogy annak erősségeit felettébb meg károsították
a' Fr. bombák, és tüzes golyobisok. *Mastricht* is
keménnyen szorongattatik. — Geldriának *St. An-
dré* névű erősségét oda hagyták, és egezien le
rontották az Angliai zsódban álló Hassusok, 's
által menvén a' *Wahl* vizén, keménnyen bé sán-
szolták magokat annak innenső partján.

Még Oct. 11 ik napján *Nynvegemben*, Geldriá-
nak erős városában voltak az Anglusok és Hen-
noveranusok, a' kik közül egynehány batallion
küldetett a' *Wahl* jobb partjának védelmezésére.
Brédában tellyes tsendesség lenni mondatik még
most; hanem ahhoz is közel járnak már a' Fran-
tziák. — *Bergen Op Zoomt* még semmi veszedelem
nem követte, az ottan darab ideig uralkodott ve-
szedelmes nyavalyák is meg szüntek. — *Gorchum-
ból*, ávagy *Gorichemiumból*, Hollandiának ten-
gerre fekvő erős városából azt írják Octob. 10-ik
napján, hogy az annak környékére ki botsatott
viz annyira meg nevedett, hogy egy órán járó
földre víznél egyebet semmit sem láthatni, és
hogy 300 provincialis katonaság marsirozott oda
bé a' városnak védelmezésére — hogy *Bommel ben*
700, *Bommelwaardban* 3000 Anglusok feküdjenek.
Az elsőbb előtt vagynak az ágyúzó hajók is s. a' t.

Német Birodalom.

A' közelebb múlt szombaton költ Bécsi dia-
tium által semmi hadi történetet nem hirdettetett
ki a' Fels. hadi Cancellária, a' melly halgatásá-
ból azt a' következtést lehet ki húzni, hogy a' *Gr.
Clersfayt* vezérlése alatt levő Cs. K. fő armádiá-
nak Rénuson lett által jövetelétől fogva, semmi
ütközet, és nevezetes dolog nem történt a' két
egymás ellen hadakozó armádiánál. — Amit né-
mellyek *Koblencznek* Frantziák által, Oct. 16 ik

napján lett el vétetéséről fetszegnek, annak mind addig hitelt nem adunk, míg vagy a' Feis. Cancellária jelentéséből, vagy a' Nemet Birodalombeli ujság levelekből nem olvassuk. — Ezek pedig leg kevesebb emlékezetet sem tesznek arról.

Lássuk, mint, és mit szól e' tárgyról, egy *Octob.* 11 ik napján költ Frankfurti levél. Igaz, dolog, *úgymond*, hogy a' Koblenznek Frantziák által lett meg vétetéséről támadott hír meg nem erőssítetik, hanem igen könnyen meg eshetik, mivel *Mélás* Generál, a' ki annak védelemzésére küldetett, elégtelen a' Frantzia nagy erőnek meg akadályoztatására, a' kik minden erejeket és mesterségeket arra fordíttyák, hogy a' Rénus bal partjának egészen urai lehessenek. — A' Prussusok is naponként mind hátrább hátrább vonnyák magokat, magazinumaikat is hátrább küldötték, és a' mint hallatik, a' *Mayn* vize mellett, *Offenbachban* fogják azokat le rakatni.

A' Treviri és Kolóniai Választó fejedelmek, úgy nem külömben *Károly* fő herczeg, kereszttül utaztak Frankfurton. — Az első *Augspurgba*, a' másik *Würzburgba*, a' harmadik pedig *Manheimba* menni szándékoztak. — *Károly* fő herczeg a' honnyaikból ki költözött, és ottan tartózkodó sokaság miatt, még tsak éjjeli szállást sem találhatott a' nevezetes vendég fogadóknak, és így kéntelen vólt egy alávaló kortsma házban hálói. — Képzelné lehet, minémü szükséget és dragaságot okozanak az emigránsok az idegen tartományoknak és városoknak.

Egy furtsa anekdotat olvastam nem régiben egy Hollándiai és Brabanczial emigránsról. — Az ez előtt égynehány éftendővei támadott Hollándiai zenebonák közt, egy Hollandus Brabantziába emigrált, a' kit azon ember, a' kinek házában lakott, és a' kinek asztalán élt, derekasan megvont, avagy ki füröszttötte kölcségéből. — Most

ez a' Brabantus emigrálván Hollándaiba, történetből az általa nagyon meg húzattatott Hollandusnak házába ment lakni, annál tartott asztalt is. — Nyólcz napig nálla mulatván, tudakozza mivel tartozik, hogy ekképen ő is tudhassa magát mihez tartani. A' Hollandusnak felesége olly kevésre számlálta a' szállást és asztalt, hogy a' Brabantus maga is hámuljt rajta; hanem a' számadáshoz ezt is hozzá adta a' gazdasszony, hogy a' sóért még különösen kellene fizetni, hanem ezt már a' férje, a' ki akkor othon nem volt, fogóá öszve számlálni. — A' gazda haza menvén azon közben, mingyárt ra esmért a' Brabantziai gazdájára, és minden napra egy aranyat irt fel a' sóért. A' Brabantus felettébb álmelkódván a' sónak drágaságán panaszolt akar gazdája ellen tenni. — Ez arra azt válaszolta: *Min Herr*, úram! te nálad laktomban, minden sajttalan levesért két koronás forintot véttél töllem; azért te is engedj meg, ha jól sózott levesemért tölled egy aranyat kivánok. — El nevelték magokat mind ketten, és barátságossan meg égyeztek a' szállás és asztal árrán.

* * *

Ferdinánd, Würtembergi herceget, Cs. K. Obestert, e's egy német gyalog regimentnek tulajdonosát, a' ki a' múlt Sept. 18-ik napján, Lautern mellet történt tsatárol, és győzödelmünkről való hirrel ide jött, General Majorságra; a' Nemes Magy. Testörzö Seregnék mostani fő hadnagyját, *Titt. Barsfay Abraham* Obester urat pedig, maga kívánsága szerént, nyugodalomra boifattotta Fels. Urunk.

* * *

A' múlt postán költ Tóldalékban néhány tetemes hibák tluztak bé a' betűszedőnek vigyázatlansága miatt. Az 586-ik lapon, a' 9. sorban e'

szó helyett *Obitu* Obitum; *Truditissimi* helyett *Eruditissimi*: az utolsó versnek második rendjében pedig, *Serobi* helyett *Scrobi* kell olvasni.

A' Renuis vizének felső részéről azt a' tudósítást vettük, hogy az ottan táborozó Fracczia armádia nagyon meg szaporodott; hogy az is mozogni kezd, de ki nem lehet tanulni, hová tzielőzzon. Octob. 8-ik napján 10 vagy 12 ezer fel kerekedvén, meg támadta *Benyovszky* F. M. Lajtinant Frankenthálnál készült sántaiban feküdtött corpúsának külfő örállóit, hanem tsak ugyan nem botsákozott viadalba, viszá tért előbbi tanyájára, 100 sebesnél többet vivén vissza magával. Frankenthalban már bennis vóltak, holott sok kárt okoztak, de vissza verettettek az Ausriai seregek által — Mostani fő kiártélyok Neustadtban vagyon — *Moguntzia* nyakra főre erőssitetik, félvén a' páriotáknak látogatásától. — Maga a' Választó Fejedelem 5000 embert állittatott ki annak védelmezésére, es a' már ott lévő Würzburgi es Frankfurti artilleristák két compánia Cs. K. pattantysokkal fognak szaporittatni.

Octob. 10-ik napján, capitulált *Herzogensbusch*:

D. D. S.